ז. כֵּיוָן שֶׁרָאוּ יְוָנִים שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל מַרְגִּישִׁין בִּגְזֵרוֹתֵיהֶם, עָמְדוּ וְגָזְרוּ עֲלֵיהֶם גְּזֵרָה מָרָה וַעֲכוּרָה, שֶׁלֹּא תִכָּנֵס כַּלָּה בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן מֵחֻפָּתָהּ אֶלָּא אֵצֶל הַהֶגְמוֹן שֶׁבַּמָּקוֹם הַהוּא. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל כָּךְ רָפוּ יְדֵיהֶם וְתָשַׁשׁ כֹּחָם וְנִמְנְעוּ מִלֵּאָרֵס, וְהָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בּוֹגְרוֹת וּמְזֻקִּינוֹת כְּשֶׁהֵן בְּתוּלוֹת, וְנִתְקַיֵּם עֲלֵיהֶם "בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר לָהּ", וְהָיוּ יְוָנִים מִתְעַלְּלוֹת בִּבְתוּלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנָהֲגוּ בְּדָבָר הַזֶּה שָׁלֹשׁ שָׁנִים וּשְׁמוֹנֶה חֳדָשִׁים.

ח. עַד שֶׁבָּא מַעֲשֶׂה שֶׁל בַּת מַתִּתְיָהוּ כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשֵּׂאת לְבֶן חַשְׁמוֹנָאִי וְאֶלְעָזָר הָיָה שְׁמוֹ. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ יוֹם שִׂמְחָתָהּ הוֹשִׁיבוּהָ בְּאַפְּרִיוֹן, וּכְשֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַכְּעֲדָה נִתְקַבְּצוּ כָּל גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל לִכְבוֹד מַתִּתְיָהוּ וּבֶן חַשְׁמוֹנָאִי שֶׁלֹּא הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר גְּדוֹלִים מֵהֶם, וּכְשֶׁיָּשְׁבוּ לִסְעֹד עָמְדָה חַנָּה בַּת מַתִּתְיָהוּ מֵעַל אַפְּרִיוֹן וְסָפְקָה כַּפֶּיהָ זוֹ עַל זוֹ וְקָרְעָה פּוּרְפִּירוֹן שֶׁלָּהּ וְעָמְדָה לִפְנֵי כָּל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהִיא מְגֻלָּה, וְלִפְנֵי אָבִיהָ וְאִמָּהּ וְחוֹתְנָהּ. כֵּיוָן שֶׁרָאוּ אַחֶיהָ כָּךְ נִתְבַּיְּשׁוּ וְנָתְנוּ פְּנֵיהֶם בַּקַּרְקַע וְקָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם, וְעָמְדוּ עָלֶיהָ לְהָרְגָהּ. אָמְרָה לָהֶם: שִׁמְעוּנִי אַחַי וְרוֹדַי, וּמָה אִם בִּשְׁבִיל שֶׁעָמַדְתִּי לִפְנֵי צַדִּיקִים עֲרוּמָה בְּלִי שׁוּם עֲבֵרָה הֲרֵי אַתֶּם מִתְקַנְּאִים בִּי, וְאֵין אַתֶּם מִתְקַנְּאִים לְמַסְרֵנִי בְּיַד עָרֵל לְהִתְעוֹלֵל בִּי! הֲלֹא יֵשׁ לָכֶם לִלְמֹד מִשִּׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה שֶׁלֹּא הָיוּ אֶלָּא שְׁנַיִם וְקִנְּאוּ לַאֲחוֹתָם וְהָרְגוּ כְּרָךְ בִּשְׁכֶם וּמָסְרוּ נַפְשָׁם עַל יִחוּד שֶׁל מָקוֹם וַעֲזָרָם ה' וְלֹא הִכְלִימָם, וְאַתֶּם חֲמִשָּׁה אַחִים; יְהוּדָה, יוֹחָנָן, יוֹנָתָן, שִׁמְעוֹן וְאֶלְעָזָר, וּפְרָחֵי כְהֻנָּה יוֹתֵר מִמֵּאתַיִם בָּחוּר, שִׁימוּ בִּטְחוֹנְכֶם עַל הַמָּקוֹם וְהוּא יַעֲזֹר אֶתְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי אֵין מֵעָצוֹר לַה' לְהוֹשִׁיעַ" וְגוֹ'. וּפָתְחָה פִּיהָ בִּבְכִיָּה וְאָמְרָה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אִם לֹא תָחוֹס עָלֵינוּ, חוּס עַל קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וּנְקֹם הַיּוֹם נִקְמָתֵנוּ.

... כאותה שעה נקנאו אחיה ונטלו עצה כיצד מצה, והרגו את האנשים ועשה להם הקב"ה ישועה גדולה.

לשיעורה של דינה רוף

(2)

אל בן הין באוזן הלס -
רימוקן הרקן ,
רצמן הצה |

הַקִּנְאָה וְהָאַהֲבָה הָאֱלֹהִית.

יג

האהבה האלהית, כשהיא באה למדרגתה העליונה מתהפכת היא לתכונה של קנאת ד׳, במדתה הטהורה. אז אינה עוד כח נפעל מהציור העליון האלהי, אלא מתהפכת לכח פועל. וכל המהות העצמית מתהפכת לתכונת האהבה, ומתפשטת בכל הרוחב של החיים וכל הגיוניהם ופעולותיהם. בשמת פועלת עליונה, כשהיא במדתה הגמורה, אינה צריכה לשום עיבוד והידוש צורה.

(3)

מסילת ישרים - מסירות

הֶעָנָף הַשְּׁלִישִׁי הוּא הַקִּנְאָה, שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם מְקַנֵּא לְשֵׁם קָדְשׁוֹ, שׂוֹנֵא אֶת מְשַׂנְאָיו וּמִשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיעֵם בְּמַה שֶׁיּוּכַל, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ נַעֲשִׂית וּכְבוֹדוֹ מִתְרַבֶּה. וְהוּא מַה שֶׁאָמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תהלים קלט, כא), הֲלוֹא מְשַׂנְאֶיךָ ה׳, אֶשְׂנָא, וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט. תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים וְגוֹ׳. וְאֵלִיָּהוּ אָמַר (מלכים ד׳ יט, יד), קַנֹּא קִנֵּאתִי לַה׳ צְבָאוֹת וְגוֹ׳. וּכְבָר רָאִינוּ לְמַה זָכָה בַּעֲבוּר קִנְאָתוֹ לֵאלֹהָיו, כְּמַאֲמַר הַכָּתוּב (במדבר כה, יג), תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּכְבָר הִפְלִיגוּ חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סנהדרין מה, ט) לְדַבֵּר בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לִמְחוֹת וְאֵינוֹ מוֹחֶה, וְגָזְרוּ דִּינוֹ לִתְפֹּס בַּעֲוֹן הַחוֹטְאִים עַצְמוֹ. וּבְמִדְרַשׁ אֵיכָה אָמְרוּ (פ״ח ח׳), ״הָיוּ שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים״, מָה אַיָּלִים הַלָּלוּ בְּשִׁעַת שָׁרָב הוֹפְכִים פְּנֵיהֶם אֵלּוּ תַּחַת אֵלּוּ, כָּךְ הָיוּ גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, רוֹאִים דָּבָר עֲבֵרָה וְהוֹפְכִים פְּנֵיהֶם מִמֶּנּוּ. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, תָּבוֹא הַשָּׁעָה וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה לָהֶם כֵּן.

וְזֶה פָּשׁוּט, כִּי מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת חֲבֵרוֹ אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִסְבּוֹל שֶׁיִּרְאֶה מַכִּים אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ מְחָרְפִים אוֹתוֹ. וּבְוַדַּאי שֶׁיֵּצֵא לְעֶזְרָתוֹ. גַּם מִי שֶׁאוֹהֵב שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֹא יוּכַל לִסְבּוֹל וְלִרְאוֹת שֶׁיְּחַלְּלוּ אוֹתוֹ חָס וְחָלִילָה וְשֶׁיַּעַבְרוּ עַל מִצְוֹתָיו.

(4)

בראשית לד וישלח שא

כֹּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל־הָעִיר בָּטַח

רש״י
אחי דינה - לפי שאמרו עצה שלא - נקטו אחיה.

(5) קול צ -

קצז. אש הקודש הבוער בכל עת בלב המתעורר לעומת כל רעיון של קדושה, של אצילות רוח ושל תגבורת אהבה אלהית, זהו אור הנשמה. כשאדם מרגיש אותו בקרבו, ידע שנשמתו השמימית, אור הנצח, שולחת לו את קריה המאירים. ויעז וישמח במתת גורלו, חלק אלוה ממעל, וחלק אדם מאל. ואל יעיב את אור הגילה הזאת על ידי שום כהות רוח, מכל חשבון וצמצום דעת מכל אשר נעשה תחת השמש, כי אם ירומם וינשא, ורוממותו תהיה תפארתו וצדקת ענותנותו. ויספו ענוים בד׳ שמחה, ואביתי אדם בקדוש ישראל יגילו.